

Προσεγγίζοντας τη λογοτεχνία με τη ματιά του γλωσσολόγου: Σώματα κειμένων και υφαναλύσεις

Νίκος Μαθιουδάκης

Ξένος Λέκτορας

Νέας Ελληνικής Γλώσσας

Πανεπιστήμιο Βελιγραδίου

nikosmathious@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εισήγηση πρόκειται να ασχοληθούμε με την προσέγγιση της λογοτεχνίας και την εμβάθυνση σε ένα λογοτεχνικό κείμενο υπό το πρίσμα της γλωσσολογίας. Κύριος στόχος μας είναι να αναδείξουμε τους τρόπους με τους οποίους αποκωδικοποιούμε ένα κείμενο συλλέγοντας και αναλύοντας κειμενικά δεδομένα, με τη χρήση ειδικών υπολογιστικών προγραμμάτων (όπως AntConc, WordSmith, Voyant Tools κ.ά.).

Μεθοδολογικά, πρόκειται να εργαστούμε πάνω σε δύο άξονες (βλ. Goutsos & Hatzidaki 2017): την εξ αποστάσεως προσέγγιση-ερμηνεία της κάθε λεξικής μονάδας (word token), ακολουθώντας τη *σωματοκειμενικά καθοδηγούμενη ποσοτικοποίηση (corpus-driven quantification)*, και την εκ του σύνεγγυς ανάγνωση-ερμηνεία του κάθε λεξικού τύπου (word type) – κυρίως μέσω των σημασιολογικών επιπέδων του – με τη χρήση συγκεκριμένου, ακολουθώντας την *κειμενικά καθοδηγούμενη ποσοτικοποίηση (discourse-driven quantification)*.

Επομένως, η συγκεκριμένη υφολογική έρευνα στοχεύει: (α) στη δημιουργία σωμάτων κειμένων (corpora), προκειμένου να διερευνηθούν με μια πρώτη προσέγγιση σημαντικές πληροφορίες, όπως το σύνολο των λεξικών μονάδων/λέξεων (word tokens) και των λεξικών τύπων (word types), ο λεξιλογικός «πλούτος» (lexical richness) και οι λεκτικοί τύποι με τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης (high frequency words) και (β) στη μελέτη των δεδομένων μέσα από τους συμφραστικούς πίνακες (concordances), προκειμένου να σχολιαστούν με τη βοήθεια τόσο των λεξικών συνάψεων όσο και του συγκεκριμένου.

Η παρούσα εισήγηση βασίζεται στη μελέτη λογοτεχνικών κειμένων με τη χρήση υπολογιστικών εργαλείων της υπολογιστικής υφολογίας (βλ. ενδεικτικά Μικρός 2015) και της γλωσσολογίας σωμάτων κειμένων και ειδικότερα της υφολογίας σωμάτων κειμένων (βλ. ενδεικτικά Mahlberg 2007, Culpeper 2002, αλλά και Γούτσος & Φραγκάκη 2015).

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Culpeper, J. 2002. Computers, language and characterisation: An analysis of six characters in *Romeo and Juliet*. In U. Melander-Marttala, G. Östman & M. Kytö (eds.), *Conversation in Life and in Literature*. Uppsala: Universitetsstryckeriet, 11-30.

Γούτσος, Δ. & Φραγκάκη, Γ. 2015. *Εισαγωγή στη γλωσσολογία σωμάτων κειμένων* [Ηλεκτρονικό βιβλίο]. Αθήνα: Κάλλιπος – Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.

Goutsos, D. & Hatzidaki, O. 2017. "Making sense of the Greek crisis". In O. Hatzidaki & D. Goutsos (eds.), *Greece in Crisis Combining critical discourse and corpus linguistics perspectives*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 457-466.

Mahlberg, M. 2007. Corpus stylistics: Bridging the gap between linguistic and literary studies. In M. Hoey, M. Mahlberg, M. Stubbs & W. Teubert (eds.), *Text, Discourse and Corpora: Theory and Analysis*. London: Continuum, 219-246.

Μικρός, Γ. Κ. 2015. *Υπολογιστική υφολογία* [Ηλεκτρονικό βιβλίο]. Αθήνα: Κάλλιπος – Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.